

Cultura Nostra

III. KÁRPÁT-MEDENCEI KÖZÉPISKOLÁS TÖRTÉNELMI VETÉLKEDŐ

ÍRÁSBELI ELSŐ FORDULÓ

2004. FEBRUÁR 10.

ISKOLA NEVE ÉS PONTOS CÍME:

.....
.....

CSAPATTAGOK:

1,
2,
3,

PANNONHALMI FŐAPÁTSÁG
RÁKÓCZI SZÖVETSÉG

Felügyelő tanárok:

Összpontszám:.....

Javító:.....

1. Határozza meg az alábbi fogalmakat!

a, honorácior:

b, „rendi alkotmány”:

c, kötelező örökváltság:

d, közteherviselés:

e, népképviselő:

f, diéta:

2. Kiktől származnak a következő idézetek?

a, „Az emberi nemnek hivatása nem rontás, pusztítás, megsemmisítés, hanem, hogy munkálkodjon, alkosson, teremtsen.” _____

b, „Minden nemzet, mely elmúlt kora emlékezetét semmivé teszi, vagy semmivé lenni hagyja, saját nemzetét gyilkolja meg.” _____

c, „Hazafit s polgárt, s csak ezt kell minden emberből nevelni.” _____

d, „Csak két erő köti biztosan a népet honhoz és törvényhez, s e két varázserő: szabadság és tulajdon.” _____

e, „Szellemi érdekeink a szabadság alapján ápolást követelnek.” _____

3. Válassza ki a jó megoldást és karikázza be a betűjelét!

a, Mikor, melyik évben jelent meg Széchenyi István *Hitel* című írása?

1, 1828

x, 1830

2, 1832

b, Széchenyi jó barátja, Wesselényi Miklós báró már 1831-ben befejezte híres művét, amely a cenzúra miatt 1833-ban jelent meg, de csak 1834-ben jutott el a hazai olvasók kezébe. Mi volt a mű címe?

1, Szózat a magyar és szláv nemzetiség ügyében

x, Stádium

2, Balítéletekről

c, Melyik városban ülésezett az 1832–1836. évi rendi országgyűlés?

1, Pozsony

x, Pest

2, Bécs

d, Az 1832–1836. évi országgyűlés után több magyar politikust is letartóztattak. Melyik morvaországi börtönbe került Lovassy László?

1, Olmütz

x, Spielberg

2, Brünn

e, Ki volt Magyarország nádora 1835-ben?

1, Sándor Lipót főherceg

x, József főherceg

2, István főherceg

f, Ki volt 1838-ban a híres „árvízi hajós”?

1, Széchenyi István

x, Wesselényi Miklós

2, Deák Ferenc

g, Milyen jelentős esemény történt 1842. augusztus 24-én?

1, Lánchíd alapkövének letétele x, első ipari kiállítás megnyitása 2, Kölcsey halála

h, Melyik politikai irányzat tagja volt *A karthauzi* (1839), *A falu jegyzője* (1845) és a *Magyarország 1514-ben* (1847) című művek szerzője?

1, centralista x, radikális demokrata 2, konzervatív

i, Melyik az a közismert, Széchenyi által írt mű, amely 1841-ben jelent meg, s Kossuth lapszerkesztői tevékenységét bírálta?

1, Politikai programtörések x, Stádium 2, Kelet népe

j, Mikor hangzott el Széchenyi nevezetes akadémiai beszéde?

1, 1842. november 27. x, 1844. október 6. 2, 1841. május 1.

k, Ki lett az 1844-ben megalakult Országos Végegyelet elnöke?

1, Batthyány Lajos x, Batthyány Kázmér 2, Kossuth Lajos

l, Melyik politikai párt jött létre 1846. november 12-én?

1, Konzervatív Párt x, Ellenzéki Párt 2, Tízek Tanácsa

m, Az 1847. január 24-én megalakult Ellenzéki Körben milyen tisztséget viselt Teleki László?

1, főtitkár x, alelnök 2, elnök

n, Ki fogalmazta meg az *Ellenzéki Nyilatkozatot* (1847)?

1, Deák Ferenc x, Kölcsey Ferenc 2, József nádor

o, Melyik évben nyílt meg a Pesti Magyar Színház?

1, 1837 x, 1842 2, 1848

p, Mikor vette fel a Pesti Magyar Színház a Nemzeti Színház nevet?

1, 1840 x, 1842 2, 1848

q, Mikor írta meg Vörösmarty Mihály a *Zalán futása* című romantikus eposzt?

1, 1820 x, 1825 2, 1830

r, Ki zenésítette meg a *Rákóczi-indulót*?

1, Lavotta János x, Erkel Ferenc 2, Hector Berlioz

s, Mi a neve annak az 1836-ban létrejött társaságnak, amelyik a szépirodalom művelését tartotta fő feladatának?

1, Magyar Tudós Társaság x, Kisfaludy Társaság 2, Ellenzéki Kör

t, Kinek az alkotása az egri székesegyház?

1, Ghiba Antal x, Hild József 2, Hild Vencel

4. Melyik országgyűlésen születtek meg az alábbi vívmányok? A kettőspont után írja oda a megfelelő évszámot vagy betűjelet!

A, 1825–1827 B, 1830 C, 1832–1836 D, 1839–1840 E, 1843–1844

a, Elrendelte, hogy a Magyar Királyi Helytartótanácsnak magyarul kell leveleznie:

b, Választmányt küldött ki a büntető- és javítórendszer reformjának kidolgozására:

c, A magyar nyelvet hivatalos nyelvvé tette:

d, Elrendelte a Magyar Tudományos Akadémia felállítását:

e, A Részeket (*Partium*) visszacsatolta Magyarországhoz:

- f, Az országgyűlési költségek viselését a nemességre hárította:
- g, Kimondta, hogy a Királyi Kúriának magyar nyelven kell meghoznia ítéleteit:
- h, Elrendelte, hogy a Lánchídon mindenkinek hídvámot kell fizetni:
- i, Lehetővé tette, hogy a nem nemesek is viselhessenek állami hivatalt:
- j, Engedélyezte a jobbágytelek önkéntes megváltását:

5. Mikor, melyik évben történtek az alábbi események?

- a, Nemzeti Kör megalakulása:
- b, Államkonferencia felállítása:
- c, Ellenzéki Nyilatkozat elfogadása:
- d, Védegylet létrejötte:
- e, Galíciai (lengyel) felkelés kirobbanása:
- f, Lovassy László letartóztatása Nagyváradon:
- g, Széchenyi *Politikai programtörédek* című művének megjelenése:
- h, Magyar Kereskedelmi Társaság megalakulása:
- i, Első magyar iparmű kiállítás megnyitása Pesten:
- j, Dessewffy Aurél és Széchenyi István politikai szövetségkötése:
- k, Széchenyi kinevezése a Duna-szabályozás királyi biztosává:
- l, V. Ferdinánd király trónra lépése:
- m, Kossuth Lajos elítélése a Királyi Táblán:
- n, Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület működésének kezdete:

6. Kiról van szó?

- a, A Magyar Tudományos Akadémia első elnöke:
- b, A *Taglalat* című mű szerzője:
- c, Az első magyar óvoda létrehozója:
- d, A *Szózat* megzenésítője:
- e, A *Hunyadi László* című opera szerzője:
- f, Kiváló matematikus, a *II. Mohamed* című történelmi szomorújáték szerzője:
- g, Az *Alföldi táj gémeskúttal* című kép festője:
- h, A tibeti–angol szótár és nyelvtan összeállítója:
- i, A gyermekági láz okának felfedezője:
- j, A *Pesti Hírlap* szerkesztője 1844. július 4-től:
- k, A Hofkammer 1840-ben kinevezett vezetője:
- l, A Thökölyanum alapítója:

7. Igazak vagy hamisak az alábbi megállapítások? A megfelelő szót keretezze be!

a, Wesselényi Miklós *Szózat a magyar és szláv nemzetiség ügyében* című műve Lipcsében jelent meg.

Igaz — Hamis

b, Az Első Duna Gőzhajózási Társaság I. Ferenc nevű hajója 1830-ban Pozsony és Pest között tette meg az első próbauat.

Igaz — Hamis

c, Irinyi János 1839-ben Pesten gyufaüzemet alapított.

Igaz — Hamis

d, A Gyáralapító Társaság 1845-ben alakult meg Pesten.

Igaz — Hamis

e, Fáy András *A Bélteky ház* című regénye 1832-ben jelent meg Pesten.

Igaz — Hamis

f, Görgey Artúr 1847-ben felfedezte a laurilsavat.

Igaz — Hamis

g, Kubinyi Ágoston, a Nemzeti Múzeum igazgatója természettudós volt.

Igaz — Hamis

h, Kitaibel Pál körülbelül 200 növényt és több állatfajt fedezett fel.

Igaz — Hamis

i, Széchenyi 1843-ban lett munkatársa a *Jelenkor* című lapnak.

Igaz — Hamis

j, A Magyar Természettudományi Társaság 1839-ben jött létre.

Igaz — Hamis

8. Melyik mai ország területén található?

a, Pozsony:

d, Nagycenk:

b, Szatmár:

e, Arad:

c, Monok:

f, Selmecbánya:

9. *„Kétségtelen, hogy oly ország, melynek adminisztrációjában semmi egység nincs, s hol minden törvénynek mikénti végrehajtása 52 szabadon tanácskozó testülettől függ, rendre nem számolhat.” — írta Eötvös József.*

a, Melyik politikai csoportosuláshoz tartozott Eötvös?

b, Melyik feudális intézménynek volt ellensége ez a politikai csoportosulás?

c, Mi volt ennek a csoportosulásnak az eszményképe?

d, Hogyan vélekedtek a hazai iparpolitikáról?

e, Melyik újság került a kezükbe 1844-től?

10. Az alábbi meghatározások közül melyik hozható kapcsolatba Széchenyivel, és melyik Kossuthtal?

a, önálló magyar vámterület:

f, dunai hajózás fejlesztése:

b, Magyar Kereskedelmi Társaság

g, pesti hengermalom:

c, a „Budapest” szó elsőkénti használata:

h, Monok:

d, selyemhernyó tenyésztés:

i, Kaszinó:

e, kötelező örökváltság:

j, Iparegyesület:

11. Keresse meg az összetartozó párokat! A bal oldali oszlopban található meghatározások mellé írja oda a jobb oldali oszlop megfelelő számjegyét!

a, Bugát Pál _____	1, kísérleti kórtan
b, Ullmann Móric _____	2, „Észak Kőrösi Csomája”
c, Bolyai Farkas _____	3, leánynevelő intézet
d, Debreczeni Márton _____	4, csigafűvő
e, Jedlik Ányos _____	5, Utazás Észak Amerikában
f, Bezerédj Amália _____	6, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank
g, Horváth Mihály _____	7, ortopédiai intézet
h, Reguly Antal _____	8, Tentamen
i, Arányi Lajos _____	9, Természettudományi Társulat
j, Teleki Blanka _____	10, Flóri könyve
k, Schöpf-Merei Ágost _____	11, villanymotor
l, Bölöni Farkas Sándor _____	12, A magyarok története

12. Képfelismerés

- Mi látható a képen?
- Milyen stílusban épült?
- Ki volt az épület tervezője?
- Mikor kezdték el építeni?
- Mikor fejeződött be az építése?
- Ki volt az a magyar főúr, aki az intézményt megalapította?
- Mikor, melyik évben történt az alapítás?
- Melyik országgyűlés cikkelyezte be a gróf adományát?
- Mikor adott engedélyt József nádor az intézmény megépítésére?
- Kit vagy mit ábrázol a timpanon szoborcsoportja?

13. Esszé: A rendi országgyűlés felépítése, működése és hatásköre

